

Lagutskottets betänkande

1987/88:24

om medlemsantalet i ekonomisk förening

LU
1987/88:24

Sammanfattning

I betänkandet behandlas en motion i vilken tas upp frågan om antalet medlemmar i ekonomisk förening.

Utskottet avstyrker bifall till motionen. Till betänkandet har fogats en gemensam reservation av de borgerliga ledamöterna.

Motionsyrkandet

1987/88:L205 av Sverre Palm m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kravet på visst antal personer för att konstituera ekonomisk förening.

Gällande ordning

Utmärkande för en ekonomisk förening är att den genom ekonomisk verksamhet skall främja sina medlemmars ekonomiska intressen och att medlemmarna skall delta i verksamheten som konsumenter, leverantörer eller på annat liknande sätt. Gällande bestämmelser om ekonomiska föreningar i allmänhet finns i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar som den 1 januari 1988 ersatte 1951 års lag i ämnet. 1987 års föreningslag innebär framför allt en modernisering och förenkling av tidigare regler. Bland nyheterna märks att firmaskyddet för de ekonomiska föreningarna har sträckts ut från att gälla inom ett län till att gälla inom hela landet. Vidare har införts regler om verkställande direktör, effektivare revision och fusion mellan en moderförening och ett dotteraktiebolag.

I den nya föreningslagen föreskrivs liksom fallet var i 1951 års lag att en ekonomisk förening skall bestå av minst fem medlemmar. Antalet medlemmar får dock vara tre eller fyra om minst tre av medlemmarna är ekonomiska föreningar eller andra föreningar som är att anse som juridiska personer (2 kap. 1 §). Även enligt 43 § bostadsrättslagen (1971:479) uppställs ett krav på minst fem föreningsmedlemmar.

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med behandlingen av proposition 1986/87:7 om ekonomiska föreningar avstyrkte utskottet två motioner i vilka begärdes en sänkning av minimiantalet i ekonomisk förening till tre medlemmar. I sitt av riksdagen

godkända betänkande (LU 1986/87:20) framhöll utskottet bl.a. att kravet på minst fem medlemmar i en ekonomisk förening motiverats av föreningarnas kooperativa karaktär. En sänkning av minimiantalet skulle enligt utskottets mening innebära att det kooperativa inslaget i viss mån gick förlorat. Utskottet hänvisade till att utskottet tidigare (se LU 1984/85:32) ställt sig avvisande till tanken på en sänkning av kravet på visst medlemsantal i bostadsrättsförening. Avslutningsvis konstaterade utskottet att nuvarande ordning i aktuellt hänseende såvitt var känt inte hade inneburit några nackdelar för nystartade föreningar.

Motionsmotivering

Motion L205 (s) framhålls att den kooperativa formen för samverkan ofta är en lämplig associationsform för framför allt sådana yrkeskategorier som journalister, reklammän, lantbrukare m.fl. även om antalet medlemmar understiger fem. I syfte att underlätta bildandet av ekonomiska föreningar begär motionärerna att minimiantalet sänks till tre medlemmar.

Utredningsarbete

Folkrörelseutredningen har i betänkandena (SOU 1987:33 och SOU 1987:35) Ju mer vi är tillsammans bl.a. föreslagit en ändring i föreningslagen som innebär att också verksamhet som inte är av renodlat ekonomiskt slag skall kunna drivas i form av ekonomisk förening. I samband därmed har utredningen lagt fram ett förslag om sänkning av kravet på visst antal medlemmar i en förening från fem till tre. Utredningen framhåller att några sakliga skäl för det nuvarande kravet inte finns.

Bostadsrättslagen ses för närvarande över av en särskilt tillkallad utredare. I direktiven för utredningsarbetet (dir. 1986:5) hänvisar departementschefen bl.a. till utskottets betänkande (LU 1984/85:32) och anför att han delar uppfattningen att kravet på minsta antal medlemmar i en bostadsrättsförening och det i praxis gällande kravet på minsta antal lägenheter även fortsättningsvis bör gälla. Utredaren bör dock överväga om inte kravet på minsta antal medlemmar i inledningsskedet av en förenings verksamhet bör kunna minskas från fem till tre. Ett motiv för en sådan förändring skulle enligt direktiven vara det praktiska tillvägagångssättet med föreningsbildning genom s.k. kontorssättning, dvs. att föreningen bildas utan de boendes medverkan. Projekt av servicehuskaraktär med t.ex. kommunen och organisationer som stiftare skulle då kunna genomföras på ett smidigare sätt.

Utskottet

I betänkandet behandlas en motion om medlemsantalet i ekonomisk förening.

Utmärkande för en ekonomisk förening är att den genom ekonomisk verksamhet skall främja sina medlemmars ekonomiska intressen och att medlemmarna skall delta i verksamheten som konsumenter, leverantörer eller på annat liknande sätt. Gällande bestämmelser om ekonomiska föreningar i allmänhet finns i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

som den 1 januari 1988 ersatte 1951 års lag i ämnet. I den nya föreningslagen föreskrivs liksom fallet var i 1951 års lag att en ekonomisk förening skall bestå av minst fem medlemmar. Antalet medlemmar får dock vara tre eller fyra om minst tre av medlemmarna är ekonomiska föreningar eller andra föreningar som är att anse som juridiska personer (2 kap. 1 §). Även enligt 43 § bostadsrättslagen (1971:479) uppställs ett krav på minst fem föreningsmedlemmar.

I motion L205 (s) framhålls att den ekonomiska föreningen ofta är en lämplig form för samverkan mellan framför allt journalister, reklammän, lantbrukare m.fl. även om antalet medlemmar understiger fem. I syfte att underlätta bildandet av ekonomiska föreningar begär motionärerna ett tillkännagivande om att minimiantalet bör sänkas till tre medlemmar.

Motioner med samma syfte som den nu aktuella behandlades av utskottet våren 1987 i samband med förslaget till den nya föreningslagen. I sitt av riksdagen godkända betänkande (LU 1986/87:20) framhöll utskottet att kravet på minst fem medlemmar i en ekonomisk förening motiverats av föreningarnas kooperativa karaktär. En sänkning av minimiantalet skulle enligt utskottets uppfattning innebära att det kooperativa inslaget i viss mån gick förlorat. Med anledning av vissa uttalanden i direktiven till den översyn som för närvarande sker av bostadsrättslagen (dir. 1986:5) framhöll utskottet vidare att de skäl som kan motivera att bostadsrättsföreningar under en övergångstid får ha färre medlemmar än fem saknade bärkraft när det gäller ekonomiska föreningar i allmänhet.

Enligt utskottets mening saknas anledning för riksdagen att nu frångå sitt tidigare ställningstagande i frågan. I sammanhanget vill utskottet emellertid erinra om att folkrörelseutredningen i betänkandena (SOU 1987:33 och 35) Ju mer vi är tillsammans föreslagit att s.k. socialkooperativa föreningar skall kunna drivas som ekonomiska föreningar. I samband därmed har utredningen också föreslagit att kravet på medlemsantal sänks från fem till tre. Betänkandena har remissbehandlats och övervägs för närvarande inom civildepartementet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1987/88:L205.

Stockholm den 22 mars 1988

På lagutskottets vägnar

Per-Olof Strindberg

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Owe Andréasson (s), Stig Gustafsson (s), Martin Olsson (c), Inga-Britt Johansson (s), Allan Ekström (m), Bengt Kronblad (s), Inger Hestvik (s), Bengt Harding Olson (fp), Gunnar Thollander (s), Berit Löfstedt (s), Ewy Möller (m), Kjell-Arne Welin (fp) och Eva Rydén (c).

Per-Olof Strindberg (m), Martin Olsson (c), Allan Ekström (m), Bengt Harding Olson (fp), Ewy Möller (m), Kjell-Arne Welin (fp) och Eva Rydén (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Motioner med" och slutar med "till motionen" bort ha följande lydelse:

I samband med proposition 1986/87:7 om ekonomiska föreningar behandlade utskottet två motioner (c) i vilka begärdes en sänkning av minimiantalet i ekonomisk förening till tre medlemmar. På hemställan av utskottet avslög riksdagen motionerna (se LU 1986/87:20, rskr. 172).

I en till utskottets betänkande fogad reservation (m, fp, c) till förmån för de båda motionerna framhölls att syftet med motionerna var att på olika sätt underlätta och stimulera kooperativ verksamhet inte minst bland ungdom och kvinnor och att startande av kooperativ verksamhet inte i onödan får försväras. Eftersom det inte minst i utpräglade glesbygder kan vara svårt att uppfylla kravet på minst fem medlemmar för att få bilda en ekonomisk förening konstaterades i reservationen att det fanns skäl att pröva motionskraven om en sänkning av minimiantalet medlemmar från fem till tre.

Med anledning av vissa uttalanden i direktiven till den pågående översynen av bostadsrättslagen (dir. 1986:5) ansågs vidare i reservationen att de skäl som kan motivera att bostadsrättsföreningar under en övergångstid får ha färre medlemmar än fem har bärkraft även när det gäller ekonomiska föreningar i allmänhet.

Utskottet, som delar den uppfattning som redovisats i den ovannämnda reservationen, kan med det anförda ställa sig bakom önskemålet i motion L205 om sänkning av minsta antalet medlemmar i en ekonomisk förening. Vad utskottet anför bör ges regeringen till känna.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen med anledning av motion 1987/88:L205 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om minsta antal medlemmar i en ekonomisk förening.